23ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 6372 — 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1906 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 22 ՋԻԼԳԱՏԻ 1324 — 7 Janvier 1907 — 23me année № 6372

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴՈՒԼՈՒԹԻՍ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ 80 Դ. րօ.
ՊԱԼԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրf.
ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՉԻ ԴԱՌՆԱՐ
20 հաս 1 դրուշոց փուլ
1 մնս.ի հաշուով կ'բնդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
دريه ده غلط ده اره ولك غزته سي اداره خانه سي

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Թ.

Մտցուած ճօթ մը չէ որ կը փութամ արձանագրել, և ոչ գրական նորոյթ մը որով կը տարուբերիմ անվերապահօրէն, այլ չատ հին բան մը... գոնէ մեր լրագրութեան չափ հին, ըսել պիտի ուզէի մեր լրագրական կարծիքները՝ որ կուգան յայտնելի զանազան խնդիրներու մասին: Այս կարծիքները ո՛չ միայն կը զանազանին լրագրէ լրագիր, երբեմն երբի,— ինչ որ անբնական բան մը չի համարուիր երբեք,—այլ և... կը զարմանազանին անոնք միեւնոյն լրագրի կամ պարբերականի մէջ՝ չաբաթ չաբաթ, օրէ օր: Այս օրերս, բայց չատ մօտերս, առանկ յօդուած մը կարդացի անանկ լրագրի մը մէջ: Համբերութիւնս չսպառեցաւ, մինչեւ մեծ վերջակէտը աչքէ անցուցի գրուածը, վերջապէս կրցայ հասկնալ թէ թաղային—եկեղեցական խնդիրներու վրայ կը խօսի յօդուածագիրը.— Բայց ինչ կը խօսի, ինչ կ'ուզէ, գո՞վ կը գառասպատէ կամ գո՞վ կը հանէ ի չքմեղս, ո՛չ ուժգնէ եակը կը չփէ և ըմ խիւթ պահուն կը մասուցանէ. Պօղոս-եանն է թէ Ասլօղեան կամ... Աղասը-զոհեան, Արամազդ՞ է կուսակից թէ Սարգսեան երկրպագու թէ հողմաղացի պէս կարմ ու պատրաստ... աւելի հնչուն հոգիին ուղղութեամբ գառնալու որոշակի:

Հաւատացէք, աէր խմբագիր կամ յօդուածագիր, նեմարին ու բաւոյն պաշտօնաթուղթ, ես ոչ մէկ բան չկրցայ իմանալ ըսածներէդ, ինչպէս երբեմն Բաթիզայեցող Անգղիացին որ, ֆրանսական երգչի մը արագասաց վանկերուն ունկնդրած միջոցին, բացագանչեր էր անակնդրող բառաստով. Ա՛ մօն տեո, ժը նը ֆօլբռան ռիեն տիւ թռւ... ֆայնագրի մը կենդանի վկայութեամբ: Միայն թէ ես հայերէն կը կարդայի, և մեծաշունչ նըւագածութիւն մը չէր ընկերանար մեր նոքանչան երգասացին: Ինքն իրեն կ'արտասանէր հանդարտիկ, պաղ արիւնով ու... պաղպաղակ կեցցուներով. բայց վերջ ի վերջոյ ես ալ, իբրեւ մարդ մանկանացու, մտրուցայ Պօղոս առաքեալին առնինասօսութեան ունկնդիր Ամենացաւ մանց պէս բացագանչել..«Չիճ կամի սեռմանեաթաղս այս ասել»:

Ասանց կ'ըսեն երեր լրագրական կարծիք, որոնք կրնան երեր հաբիւթեալը առերով չարաչարել և ոչ մի բան չհասկրցնել... կովկասեան բարբառով:— Բայց պէր գանելու է սիմար ընթերցող, ալ ո՛ւր փնտռելու է պանդոյր մարդիկ, որ կարգալէ յետոյ այս կարգի երկասիրի գրուած մը՝ գառասպան չկարենան ընել միաբերան. Պարապ խօսքն ալ ա՛յնչափ կ'ըլլայ:

* * *

Ինչո՞ւ առանկ լրագրական կարծիքներ կ'ըլլան մեր մէջ, ինչո՞ւ այս արտառոց սերմանաքաղութիւնը՝ որ ոչ մէկուն կ'աներաւի բայց միայն ընթերցողին,— թէև նպատակ չունեցածդրին... օրինաւոր չահերուն: Ընթերցողը բան չի կրնար հասկնալ թրթրակ լրագրէ. այս ա՛յս է, պէտք է ըսել պարզ եկեղեցական-թաղային խնդիրներու համար, կամ այս այս չէ՛, որպէս զի դուն ալ, ես ալ, ամէնքս ալ կարենանք լուսաւորուիլ կամ ծեր ու դէմ գառասպան մը ընել նոյն թաղին թաղականութեան գործերուն, կամ թաղականին ինք ալ լուսաւորուի իր ըրածին կամ պահանջածին վրայ, և չըլնի ու չպահանջէ կամ պահանջէ պնդութեամբ ու կրթութիւն: Թերթերը պիտի առաջնորդեն ընթերցողին գառասղութեանց. եթէ այս առաջնորդութիւնը միանգամի ըլլայ կամ կեդրոնապարհ, ա՛ըր և ինչպէս կրնայ երթալ մոլորիլ ընթերցողին գառասղութիւնը, կամ նոյն եկեղեցական խնդիրներուն գործօն սարերը մինչեւ ինչ սխալներու մէջ կրնան գանավիճիլ, չատ անգամ միամրտաբար:

* * *

Եթէ հասարակ գրական կարծիք մը եղած ըլլայ արտայայտուածը, կէս ականգեմական գառասան մը, ներելի իմն է առ մէզ: Լեզուական խնդիրներու մէջ ա՛ր չափ յառաջ գացած է լեզուագարութիւնը. իսկ գրականութեան մէջ ա՛յնպէս ծաղկած է սերմանաքաղութիւնը՝ որ չատ անգամ ինչնիրենս, առանց չրթունքս չարժելու, կը խորհիմ թէ աւելի աղէկ չըլլա՞ր և աւելի չանաբեր՝ մեր գրագիտներէն չափերուն որ փոխանակ գրականութիւն մշակելու... կաղամբ մչակին բացատրութիւններու մէջ կամ, փոխանակ լեզու կարկատելու, նախ սարատ կարկատան առնին, առ ծուներ: Յանկարծ գրական յաւելուածութիւն բռնող պարբերական մը կ'ելլէ ի մէջ և առաջին քարը գրական անժխտելի արժանիքներու դէմ կ'արձակէ տիմարութեամբ, եթէ ոչ չարամտութեան: Առաջին օրէն իսկ կը սկսի տոռ տեղա չակ մեծամտութեամբ ցեխ նետել Հայ լեզուին բարձունքներուն, առոր համար պարզապէս որ չի կրնար հասկնալ այն տեղ ունեցը: անգիտակից գառած մը գրականութեան մէջ, կը մեծամտի կարծեցնել ուզելով թէ իրմո՛վ պիտի սկսի գրականութիւնը և,— ո՛ տայր, – իրմով իսկ պիտի վերջանայ:

Ո՛վ արուեստներ, ո՛վ կօչակարութիւն, ինչ ճարաար բաղումներ ու մասներ կան ձեզի յարմար ու յանկարծ, ուրմէն չունին գիտակցութիւնը ձեզի համար հասուած ըլլալնուն, և վայրապար կուգան բռնել դիւչին բունը, փսխանակ բռնելու... մուրճին կոթը:

* * *

Բայց ճշմարտութիւնը միայն այս չէ բարեբախտաբար, մեր գրական հրապարակին տեսակէտով. չատ ճշմարիտ արժանիքներ կան, արդէն իսկ յայտնուած ու լուսաւոր, և չատեր ալ մութի մէջ մացառուտի տակ թաքուն քաղցրաբոյր մանուշակներու նման, և չատեր ու չատեր կը մեկուսանան առանձա՝ տափակ գիտասասութիւնէ ու անարժան յաչադիտութիւններէ... ծանր առնելով իրենց արժանապատուութիւնը, չա՛ր իրաւամբ: Ո՛վ պիտի ուզէ՝ երեւակայել այն գրական վիճակը՝ որ կըրնայ յաջորդել այժմու տխասին կէս մը մխիթարական մեր գրական վիճակին, երբ արդի արժանաւորները կա՛մ իրենց բարոյական վիրաւորմամբ և կամ մահկանացուի անողոք հարկին վճարմամբ՝ հունակ ուրեմն անհետացած ըլլան մեր գրական հրապարակէն, և հրապարակը բոլոր երկասիրութեամբն ու լաւութեամբը մնայ բաց ու պատրաստ մեր խուի-սպիներուն առջեւ:

* * *

Տակաւին կիսով չափ միխիթարական է, ըսի, բարեբախտաբար, քանի որ ի մէջ այլոց՝ կանացց յատուկ թերթ մըն ալ — «Ծաղիկ»ը, — ողջունեցինք անցեալ տարուընչ ի վեր, որուն համար տարիներ ամէն սեռակին քաղը կը գանաբ... միւսը կը քանայ նախկին սեռակիս գառը, ուր գրած եմ գոյգերս... տեառասկի գառասնին ու արկղին բանալիները.

—Ամէն կասկած փարատելու համար, պէտք է այդ միջոցին դիմել, ըսաւ կոմսը...

Սիւզան միայն լուռ կը մնար: Սիրտը կը տրոփէր: Ներքին ձայն մը կ'տղաղաչէր թէ Ռօզ-Լիլօն վտանգի մը մէջ կը գտնուէր, որուն պատճառն ըլլալու էր Նաթալի: Ինչ վտանգ: Կարելի՞ բան էր որ դրպարտչին աղջիկը: Յիմարութիւն էր այդպէս խորհիլը...

—Ուսասի ձեւակերպութեան համար, ըսաւ քոմիսէրը զուարթօրէն, որ Ռօզի ազգեցութիւնը կը կրէր, սա հարցումը պիտի ընեմ ձեզի: Տիկին Նաթալի Պուբլեանի վերաբերող ժանեակներ ու քանի մը մնձարժէք գոհարեղէններ անհետացած են վերջին օրերս: Գողութիւնը առտի է: Ինքզինքիդ այդ գողութեան հեղինակը կը խոստովանի՞ք: Մանաւոր դիրք մը կը վայելէք դղեակին մէջ և ձեր պաշտօնին բերմամբ կրնաք ազատօրէն մուտ գանել ամէն կողմ... Տիկին Պուբլեանի մօտ և այլուր... Պատասխանեցէ՛ք և առանց այլայլելու պատասխանեցէք, յարեց քոմիսէրը ինահաճութեամբ, որ երիտասարդ էր: Կոմսն ու կոմսուհին երաչխաւոր եղած են ձեր ուղղամտութեան, և ես կանխաւ կը հաւատամ ձեր յայտարարութեանց...

Իր ամբողջութեանը մէջ, Ամենուն Տարեցոյցը յաջողած ձեռնարկ մըն է, և ամէնէն աւելի պատեհութիւնը ունի իրաւամբ օր մը ամէնուն Տարեցոյցը դառնալու, միայն թէ ամէն տարի որ բոլորէ, և կը մաղթեմ որ չատ մը տարիներ բոլորէ, իրեն հետ նոր փոփոխութիւններ ու նոր կատարելութիւններ բերէր: Ձշմարիտ չէ՞ որ գործի մարդը քիչ մը չատ մոռցած է Ամենուն Տարեցոյցին մէջ: Եւ գործի մարդուն անհրաժեշտ ինչ տեղեկութիւններով և ինչ չահեկան էջերով կարելի է օժտել ինդրոյ առարկայ Տարեցոյցը:

Ոչ թէ գիտողութիւններս քաւելու համար, այլ իրական համոզումով մըն է որ կը փութամ յայտնել թէ Ամենուն Տարեցոյցը պէտք է գտնուի ամէն տան մէջ, ուր ընթերցման ճաչակը կայ: Բիչ չեն այն էջերը որոնք հրահանգիչ և զբօսացուցիչ երեկոյեան ժամանցներ կրնան ըլլալ ընտանիքներու մէջ:

Մ. ԵԱՄՏԱՆՑԵԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՈՒՏԵԼՈՒ Է

Չի կարծուի թէ հոս պիտի գրնաք քաղաքական այն կանոններուն վրայ, որ պատասխանում կամ գրպարի ինչպէս բերան տարուելուն կը պատկանին, այլ պիտի խօսինք ուտելու այն կանոններուն վրայ, որ առողջապահութեան գլխաւոր սկզբունքներն են:

Տոքթ. Հէլեն Ռէյնօլ, Լա Ռըվիւի մէջ կարգ մը առողջապահական կանոններու վրայ կը խօսի: Առանց մէջէն կ'առնենք ուսուցչական կանոնները, որոնք թէև նոր չեն, բայց չատ կարեւոր են: Առաջին կանոն է «ծանր ուտել»: Արդ ուտելը դժբախտաբար ընդհանուր սովորութիւն եղած է այժմ, ալ կեանքի պայքարը ժամանակ չի թողուր մարդուս հանդարտ ճաչելու: Շատեր անոթութեան վերջին աստիճանին հասնելէ ետք սեղան կը նստին, և կերակուրները կը կլլին առանց ծամելու: Եւ ասոր հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ մարսողութեան հիւթերը չեն սկսած խոչոր ծամուած կերակուրներուն, մարսողութիւնը կը խանգարուի և յառաջ կուգան կամուած և ուրիշ հիւանդութիւններ: Ամերիկացի բժիշկը խորհուրդ կուտայ կերակուրները այնչափ լաւ ծամել որ կակուղ խիւսի մը վերածուի, և այդ խիւսն ալ ապա լորձունքով թրջել: Նոյն իսկ հեղուկ սնունդները, ինչպէս կաթ, ապուր և գինի, ժամանակ մը բերնին մէջ պահելու է, որպէս զի լորձունքի ազդեցութեան տակ կաղեորին: Այս եղանակաւ մարսողութիւնը կը դիւրանայ, բնական պայմանը կը կատարուի, և մարդ ընդհանուր լաւութիւն մը կը զգայ իր անձին վրայ: Ճիշդ էր ասելի առաջ կ'ներեայ և կ'ըսէ թէ հիւանդ և չլսողասւոր անձինք ուտելու այս կանոնին հետեւելով կատարելապէս կ'առողջանան և մինչեւ իսկ կ'երկարեն իրենց կեանքը: «Ծանր ծամելը» խոր ծերութեան հասնելու ոսկեղէն կանոն է, կ'ըսէ ամերիկացի բժիշկը:

Ուտելու երկրորդ կանոնն է «քիչ ուտել»: Հին թժիշկներն ալ արդէն այդպէս կը պատուիրէին: Արագ ու չատ ուտելը կը հանգեցնէ իրարու անպէս՝ ինչպէս պատճառն ու արդիւնքը: Ո՛վ որ արագ կ'ուտէ, չատ կ'ուտէ, ալ կերածին մէկ մասը լաւ չի մարսեր: Վենեսիկցի ապետական Լուիճի Քոռնար (1467—1566) այս ոսկեղէն կանոնը իր անձին վրայ փորձելով, ձեռք բերած արդիւնքը բացատրած է իր գանապան գործերուն մէջ: Ասկիա մինչեւ 40 տարեկան չուտցած էր և զրեթէ իր հարատեւման մեծ մասն ուտելիքի համար ծախսած է: Ծանր հիւանդութենէ մը ետք, ինքզինքին եկած և սկսած չատ քիչ բան ուտել, մինչեւ որ օրական մուծուղը 340 կրամ ուտելիքի իջցուց: Օրը չորս ամսկիղը գինի կը խմէր: Այս անձը գլխուն վրայ ատացած պատուհասքի ծանր վէրքին լուժումէն ետք, 103 տարեկան ապրեցաւ:

Արդարեւ գիւրին չէ քիչ և ծանր ուտել: Ոմանք կը կարծեն թէ չատ ծամելու պէտք չեն ունենար եթէ ծեծուած և կամ մանրացոյց միսէ պատրաստուած կերակուրներ ուտեն: Բայց չատ սխալ է այդ կարծիքը: Մարսողական հիւթը թէև դիւրաս կը մտնէ այդ տեսակ մսուղներու մէջ, բայց ինչպէս ըսինք, պէտք է որ բերան մտած ուտելիքները ժամանակ մը մնան բերնին մէջ որպէս զի լորձունքը խառնէ զանոնք: Ամերիկացիք ճաչէ ետք սեռակ մը խէժ կը ծամեն լորձունքին ածուցանելու համար, բայց ճաչէն ետք մարսողութիւնը արդէն գոյեալ սկսած ըլլալով, մարսողութեան հիւթերը մասամբ կը կարմնեն իրենց ազդեցութիւնը, եթէ լորձունքը խլէ սասմոքսին մէջ: Որկրամոլներուն համար աւելի լաւ է կերակուրը մանր պատառներու վերածել պնակին մէջ և բանչարուէնները փոքր դգալով ուտել: Պարզ կերակուր ուտելը լաւագոյն միջոցն է չատակերութեան առաջքն առնելու համար: Միչէներ կը հատատատ որ եթէ մարդ ծանր ու քիչ ուտել վարժուի, գործ անդամ կը մարսէ, ինչ որ իր կարեւորութիւնն ունի խորդախտած անդրեզեանութեան այս ժամանակին մէջ, այսինքն կարելի է՛ըլլայ մարսել կաւիճը զոր կը խառնեն պղպեղին մէջ:

Վերջապէս մարդ պէտք է հոգ տանի որ կերած կերակուրները դիւրամարս ըլլան: Դիւրամարս են այն ամէն կերակուրները որոնք չուտով կը վերածուին խիւսի: Այն կերակուրները որոնք քիմքը կը գրգռեն, զոր մարդ անհամոյական համեղաճաշակ կը գտնէ, աւելի դիւրամարս են քան թէ անոնք զոր մարդ գրեթէ չուզելով կ'ուտէ: Երբեմն կարգի կը բաժնուին այն կերակուրները զոր ոսամոքսի հիւանդութիւն ունեցողները պէտք չէ ուտեն, այսինքն համեմատ և ճարպոտ ուտելիքները: Ուսասի այդ տեսակ անձինք միմիայն անճարպ և անհամ միս կերակուրներ ուտելու են:

Ծանր, քիչ և դիւրամարս կերակուրներ ուտել. սոսկ են ուտելու ոսկեղէն կանոնները, որոնք պատուիրեր են բազմադիմի հիւանդութեանց:

ԶՍՐԹՕՆՔ.—Մինդեան առջի գիչերը Բարիզի թէ՛ ընտանեկան չրջանակներուն և թէ ամէն տեսակ ճաչարաններուն մէջ սպառեցան 73,503 քիլօ եղան միս, 117,400 հորթի, 39,600 ոչխարի, 32,600 խոզի, 97,300 հատ հաւկիթ, 24,700 որսի, 184,000 ձուկի կարգ, 87,300 պանիր, 70,000 կարագ, 150,000 բանչարեղէնի, 1,600,000 հատ հաւկիթ և 2,300000 ոստրէ: Այս թիւերը անցեալ տարուանին նման են:

ՔՔԲԼ ՍԱՆԻ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը
ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ
ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Ե.

ԶԱՒԿԻՆ ՎՐԷԺԸ

Ժամը տասնըմէկին տասնները, միայն Ռօզ-Լիլօնը կը մնար, հարցաքննութեան [illegible] Կոմսին քով կը գտնուէր, և ան բնաւ չէր չահագրգռուեր կատարած քննութեան:

Նաթալի քոմիսէրին յանձնած էր սպասաւորներուն ցանկը: Երբ քոմիսէրին կարգադ ցանկին վրայ ամէնէն վերջը գտնուղ Ռօզի անունը, Նաթալիի աչքերը ամպեցան չղ մը արձակեցին որ Սիւզան տարա[illegible] Բայց այդ վկայութիւնը չէր կրնար գոհացնել քոմիսէրը, որ ուրիշ մարդիկ ալ կրնային վկայել Ռօզի անմեղութեան մասին: Ամէնէն աւելի կարեւոր էր գտնել ոճրագործը, և ոճրագործը Ռօզ չէր:

Կոմսն ու Սիւզան երախտագէտ նայուածք մը ուղղեցին քոմիսէրին:

—Պարո՛ն, ես ալ ձեւակերպութեան համար միայն պիտի պատասխանեմ ձեզի: Ո՛չ, գող մը չեմ բնաւ: Գողութիւնը գձուձ արարք մըն է, և ինծի համար ա՛լ աւելի գձուձ գործ մը պիտի ըլլայ, քանի որ հոս այնքան բարեբախտ կը վարուին ինծի հետ... Որո՞ւ համար պիտի գողնամ: Գոհարեղէն ու ժանեակ կը կրե՞մ մեծէ: Ծախելո՞ւ համար պիտի գողնամ: Բայց ինչ պիտի ընէի այդ դրամով... Գալով այն դէրքին զոր դղեակին մէջ կը գրաւեմ, ամէն տեղ մտնելու արտօնութիւն չունիմ, ինչպէս կը հաւատայիք քիչ մը առաջ, պարո՛ն: Ամէն պարագայի մէջ՝ Տիկին Պուբլեան պիտի կրնայ ձեզի ըսել թէ երբեք իր յարկաբաժինը չեմ գացած:

—Իրա՛ւ է, տիկին:

Այլեւս մեղադրելի պատասխանատու.

—Այո՛, ճշմարիտ է ըսածդ... եթէ երբեք Ռօզ-Լիլօն իմ սենեակս մուտ գառած է, իմ բացակայութենես ըլլալու է... հոն գտնուած տանէս երբեք չէ պատահած այդպիսի բան մը...

Սիւզան գլուխը վեր առաւ, սուրց մը զգաց սրտին մէջ, բայց միայն ինք ըմբռնեց այդ խօսքը և անոր երկդիմի իմաստը: Ռօզ-Լիլօնին իսկ չէհասկցաւ այդ խօսքին իմաստը և միչտ կը մտածէր:

—Օրիորդ, հաճեցէք ձեր սենեակը ածկծորդել ղիս, ըսաւ:

Կոմսին սենեակին չարեկից սենեակը ուղղուեցան, ուր կատարուած բոլոր խուզարկութիւնները ապարդիւն մնացին: Մնաց որ, Նաթալի անտարեր երեկոյի մը առած էր: Վարագոյրին մէկ ծայրը վեր առած, պարտէզը կը դիտէր, ուր ձիւնը կը տեղար առատօրէն:

Երբ խուզարկութիւնները վերջացան, Նաթալի ըսաւ.

—Միւս սենեակն ալ կայ... օ՛ն, ձեւակերպութեան համար է լոկ...

Կոմսը իր սենեակը մնաց: Նաթալի և Սիւզան միայն ընկերացան քոմիսէրին ու Ռօզ-Լիլօնի: Թէև անբնակ, սենեակը մաքրութեան մէջ կը ծիլար: Բակին չէնքերուն վրայ նայող բաւական լայն պատուհան մը լոյս կ'առնէր, որուն վերեւ կը տեսնուէր դարասանին ծառերուն կատարը, հազիւ նշմարելի, այդ պատուհան ձեան փաթթորկին պատճառաւ: Իբր կարասի կային դարան մը, հեչասպարան մը, աթոռներ, մահճակալ մը, արդուզարդի առարկաներ և Լիլօնի մնասուկը կինճի մատչած մորթով մը ծածկուած, որ Տոքնաքի ընտանիքին սեփականութիւնն էր, դեւասուի աղջկան պատած, գործածուելու համար:

—Անտարակոյս քիչ անգամ հոս կուգաք, օրիորդ:

—Շատերէ երկու-երեք անգամ...

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՁԱԲՈՆ

ՀՈՎՈՒՆՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ՄԻՍԻՏԻ, ՆԱՀԱՆԳՈՒԹԻՒ ՄԻՋԻ

Թայմզի Թղթակիցը հետեւեալը կը հետագրէ Սան-Ֆրանսիսքոյէ. — «Քալիֆորնիոյ մէջ ընդհանուր կարծիքը այն է որ Մ. Նահանգներն ու Ճապոնիա հինգ տարուան մէջ պատերազմի պիտի բռնուին եւ թէ այդ պատերազմը թերեւս մէկ քանի ամսուան մէջ ծագի։ Քալիֆորնիացին այնպէս կը հաւատայ թէ Ճապոն ձեռք անցընել կ'ուզէ Փիլիպեան կղզիներն ու Հաւայի կղզին եւ թէ իր ելմտական վիճակին անհրաժեշտութիւն է որ Թայի չի սար իրեն ձեռք գցելով այդ պատերազմին։ Եթէ Ճապոն պատերազմի պատրաստ ըլլար, պատրուակ մը պիտի գտնէր պատերազմելու։ Սակայն այժմ պայքար մը սկսած որ նպատակ ունի Ճապոնցիները Մ. Նահանգաց դէմ թշնամանքի տրամադրութեան մը մէջ պահել։ Երբ ահռելիական ժողովուրդին մեծ ու կարեւոր մասը այսպիսի կարծիք մը ունենայ, բնական է որ վտանգաւոր վիճակ մը յառաջ գայ, և այդ վիճակին ալ ըստ ինքնան տեւական վտանգ մըն է, եթէ երկու երկրաց մէջ թշնամութեան ուրիշ պատճառ իսկ գոյութիւն չունենայ։ Կը վախցուի որ այս ձգտումը վիճակը փոխանակ թեւշռելու, աւելի սուր հանգամանք մը առնէ։ Քալիֆորնիոյ մէջ տեղի ունեցած դէպքերը խնդրոյն տակաւ ծանրանալուն կը նպաստեն։ Նոր եկող օտարականը վիճակին այս ծանրութիւնը յառաջ բերող պատճառ մը չի կրնար գտնել հոս։ Քալիֆորնիոյ մէջ առաուելկն 50,000 Ճապոնցի կայ կ'ըսեն։ կ'ըսուի թէ ամիսի 14,000 Ճապոնցի կը գաղթէ հոս. բայց սխալ է այդ. ամիսը մէկին հաշուով 1000 Ճապոնցի հոգիս կուգայ և հաւանական չէ որ չորս նակարար այսչափ Ճապոնցի գաղթեն հոս, վասն զի Ճապոնական կառավարութիւնը կ'ուշադրի որ գաղթականութեան հոսանքը դէպի Բոքս և Մանչուրիա ուղղէ։ Քալիֆորնիոյ մէջ սակայն գաղթականներու համար տեղ կայ։ Արդասանի տէրերը չատ գոհ են Ճապոնցւոց աշխատութիւնէն. Ճապոնցիք մեծ օգտակարութիւն ունին այդկերու և պղտա սու ծառերու մշակութեան մէջ։ Ճըշմարիտն ըսելու համար երեք Ճապոնցի գործաւորներէն մէկը միայն Ամերիկացի չէ։

Ամենայն ընթերցողաց.— Ի. Պողոս Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընդհանուր շրջաբերականն ուղղեալ առ ամենայն հոգևոր և աշխարհական իշխանութիւնս Հայոց, որ ի Պարսկաստան, Տաճկաստան, Ռուսիա և ի Հնդկաստան, ի Եգիպտոս և ի Ամերիկա, ի Եւրոպա և ի Ղրիմ, ի Կովկաս և ի Պարսկաստան, ի Ռումանիա և ի Բուլղարիա, ի Սերբիա և ի Ղրղզստան, ի Թուրքեստան

ՊԼՅՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԲԵՐԱ, ԹԻՒ 370, Ֆրանսական դեսպանատան դիմաց

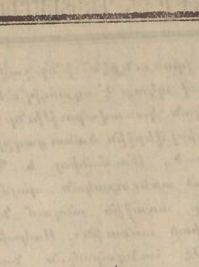

Ձամբորդութեան ժամացոյց

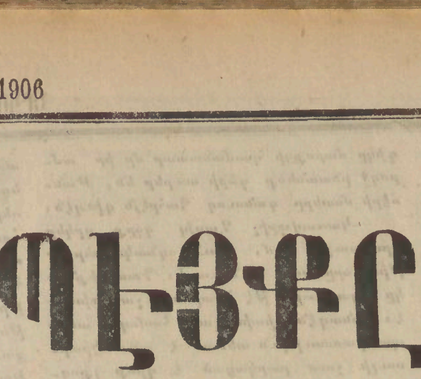

Ըմպելիներու սրուակներ, յկուն բիւրեղի, արծաթ մօնթիւրով

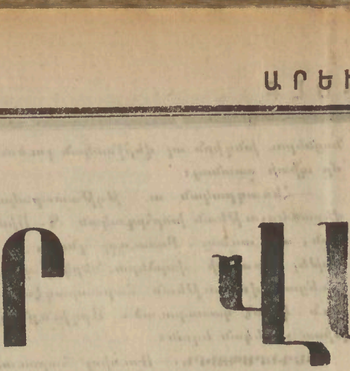

Ափսէ, անգլիական արծաթապատ մեծադի, փորագրուած

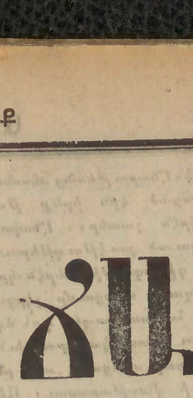

Անուշահոտութեանց սրուակ, օդափոխ գործիով

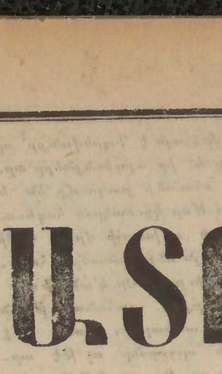

Ծաղկաման, անգլիական արծաթապատ մեծադի

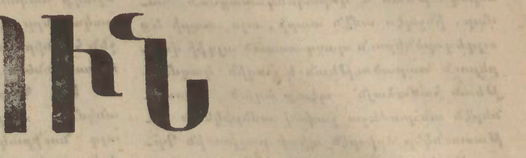

Ծիածիդերու պահարաններ՝ արծաթէ

Ձուրի շիշ՝ յկուն բիւրեղի, արծաթապատ մօնթիւրներով

Բիւրեղէ ժաղկաօթներ

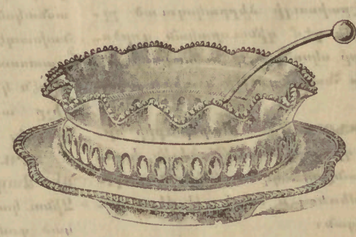

Թանամաններ՝ յկուն բիւրեղի, արծաթէ մօնթիւրով

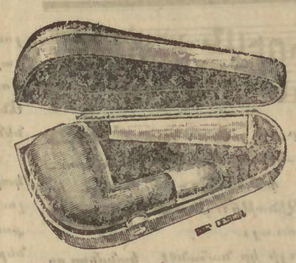

Անգլիական ծխափողեր՝ տուփով եւ առանց տուփի

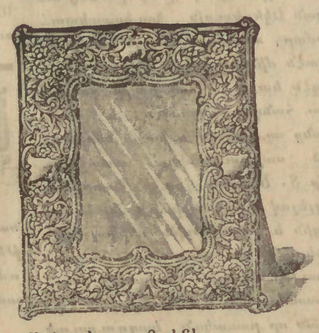

Արծաթէ շրջանակներ

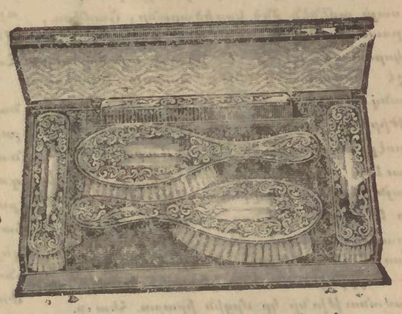

Արդուզարդի առարկաներ, արծաթէ

Չեռուցիչ, արծաթապատ մեծադէ

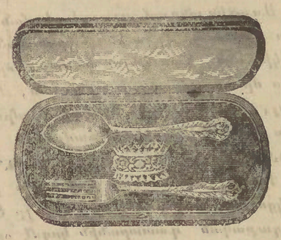

Սպասակալներ, դգալներ եւ պատառաֆաղներ՝ արծաթէ

Երկու մասի բաժնուած ափսէ, մսեղէն եւ բանջարեղէն կերակուրներ դնելու համար

Աղցանաման, յախճապակիէ, արծաթէ մօնթիւրով եւ դգալով

Սրուակ, արծաթէ մօնթիւրով

Մազի վրձին, արծաթէ

Թղպար ծածկելու գարդարուն թուղթեր

Ապի սրուակ, արծաթէ կափարիչով

Խոշորացոյցի կոթեր՝ արծաթապատ

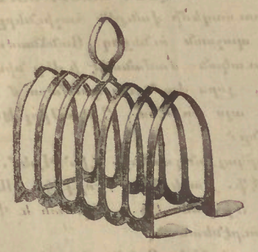

Հացամաման, արծաթապատ մեծադէ

Արծաթեայ դրամապանակ

Արծաթէ շաքարասուփեր

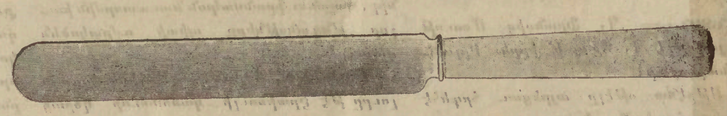

Սեղանի եւ աղանդերի դանակ

Բիւրեղէ աղտաման, արծաթէ մօնթիւրով

Արծաթէ ծաղկաօթներ

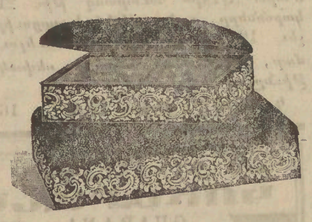

Բարձիկներ եւ տուփեր գոհարեղէնի համար՝ արծաթէ

Խոշորացոյց, ճիճեղէ ու արծաթէ մօնթիւրով

Կարագաման՝ յկուն բիւրեղէ, արծաթապատ մօնթիւրներով

Թեյի ապրանքներ, ճոխ արծաթէ

Շաքարաման՝ անգլիական մեծադէ եւ յկուն բիւրեղէ

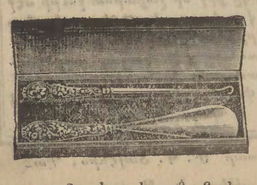

Տուփ, խցահանով

Գրիչ սթիլոկրաֆիք

Արծաթէ մատիտակալներ

Քուբ-սիկառ՝ ոսկիէ

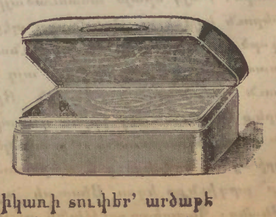

Սիկառի տուփեր՝ արծաթէ